

Справа № 524/1489/2012 Провадження по справі 2/524/121/2012

**РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

1 березня 2012 року м. Кіровське

Кіровський міський суд Донецької області в складі:

головуючого судді Артеменко Л.І.

при секретарі Хроменковій В.О.

за участю позивача ОСОБА_1

представника відповідача Марченко В.М.

розглянув у відкритому судовому засіданні в залі суду № 2 цивільну справу за позовом ОСОБА_1 до Публічного акціонерного товариства «ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу» про відшкодування моральної шкоди,

ВСТАНОВИВ:

В лютому 2012 року позивач звернувся до суду з вказаним позовом і просив відшкодувати на його користь моральну шкоду в сумі 40000 грн., посилаючись на те, що під час виконання трудових обов'язків на підземних роботах на підприємствах вугільної промисловості, у тому числі у відповідача з липня 1983 року по жовтень 1995 року, з вересня 2003 року по жовтень 2011 року він отримав професійне захворювання: хронічне обструктивне захворювання легенів, легеневу недостатність, за яким встановлено 3 листопада 2011 року 40% втрати професійної працездатності. Оскільки втрата здоров'я та працездатності спричинили позивачеві фізичні та моральні страждання, призвели до порушення нормальних соціальних зв'язків, фізичної неповноцінності, необхідності додавати додаткові зусилля для організації життя, постійно лікуватися, йому завдано моральну шкоду, яку він просив відшкодувати на його користь за рахунок відповідача шляхом стягнення одноразової грошової компенсації.

У судовому засіданні позивач підтримав свої позовні вимоги частково, просив стягнути з відповідача 40000 гривень на відшкодування моральної шкоди, спричиненої професійним захворюванням. Суду пояснив, що працював більше 20 років на підземних роботах у відповідача. Захворювання органів дихання було вперше виявлено в 2006 році, в 2010 році взятий на диспансерний облік, в 2011 році встановлений професійний характер захворювання, яке виникло та розвинулось внаслідок порушення його трудових прав незабезпечення безпечних та нешкідливих умов праці - неналежного забезпечення відповідачем засобами індивідуального захисту проти пилу в 90-ті роки, незастосування засобів пиленподавлення. В обґрунтування розміру грошової компенсації послався на відсотки втрати працездатності та те, що з вини відповідача внаслідок втрати здоров'я фактично втратив роботу, не може приймати участь в виконанні важких фізичних робіт в домашньому господарстві, відчуває себе постійно в хворобливому стані, змушений лікуватись, приймати препарати для облегшення дихання.

Представник відповідача в судовому засіданні позов не визнала і суду пояснила, що шахта є підприємством вугільної промисловості з підземного видобутку вугілля, умови праці гірничого майстра підземного відносяться к категорії шкідливих, тобто, наявність шкідливих умов праці є об'єктивним явищем, не залежним від бажання та діяльності власника і адміністрації підприємства. Підприємство вживало заходи щодо нейтралізації впливу на працівників шкідливих умов праці, застрахувало позивача на випадок втрати працездатності у Фонді соціального страхування, де він отримує страхові виплати, отримав одноразову допомогу у зв'язку з втратою працездатності. Вважає, що сам позивач,

будучи не задоволеним умовами роботи, міг розірвати трудовий договір, не погіршувати стан здоров'я. В позові просила відмовити, посилаючись на те, що підприємство не порушувало трудові права позивача і не завдало йому моральної шкоди, оскільки відсутній відповідний висновок МСЕК, заявлений розмір шкоди він не довів в суді, спричинена здоров'ю шкода не є моральною шкодою.

На підставі наданих сторонами письмових доказів судом встановлені такі факти та відповідні ним правовідносини.

Позивач працював в умовах впливу шкідливих факторів виробництва 30 років 1 місяць, з них у відповідача 20 років, загальний трудовий склав 32 роки 9 місяців. Звільнений 20 жовтня 2011 року у зв'язку з невідповідністю виконуваної роботи стану здоров'я.

Умови праці позивача у відповідача викладені в акті розслідування хронічного професійного захворювання від 07.10.2011 та інформації про умови праці, в яких зазначено, що зміст вугле-породного пилу складав 137,3 мг/куб.м при нормі 10 мг/куб.м., дії шкідливого фактору позивач піддавався протягом 84,7 % робочої зміни, що свідчить про недотримання відповідачем вимог нормативних актів по охороні праці.

Згідно виписці з історії хвороби № 5341 за 2011 рік Донецької обласної клінічної лікарні професійних захворювань вперше професійне захворювання у позивача виявлено в серпні 2011 року.

За актом розслідування хронічного професійного захворювання від 07 жовтня 2011 року професійне захворювання позивача виникло за таких обставин: недосконалість технологічних процесів видобутку вугілля, тривала робота в умовах дії шкідливих факторів виробництва; причиною його є: запиленість повітря на робочому місці 137,3 мг/куб.м, що значно більше допустимих значень (10 мг/куб.м), протягом 84,7 % робочої зміни.

За висновком МСЕК від 03 листопада 2011 року, акт № 2301, позивачу вперше встановлено 40% втрати професійної працездатності за хронічним обструктивним захворюванням легенів, протипоказана робота в підземних умовах, в контакт з пилом, газами, в несприятливих метеоумовах, тяжка фізична праця; може працювати на поверхні без зазначених протипоказань; йому визначена потреба в санаторно-курортному, медикаментозному лікуванні.

Вперше за медичною допомогою з приводу захворювань органів дихання звернувся в 2010 році; про що зазначено в виписці з історії хвороби ОКЛПЗ, що об'єктивно підтверджує його пояснення в тій частині, що саме під час роботи у відповідача стан його здоров'я різко погіршився.

На стаціонарному та амбулаторному лікуванні з приводу професійного захворювання після проходження МСЕК позивач перебував в 2011 році двічі, що підтверджує його пояснення про погіршення здоров'я, потребу в періодичному лікуванні.

Представник відповідача у судовому засіданні ці факти, надані позивачем докази не спростував.

На підставі наданих сторонами доказів суд вважає встановленим наявність факту спричинення моральної шкоди позивачу ушкодженням здоров'я, яке він отримав під час виконання трудових обов'язків у відповідача, що покладає на останнього обов'язок відшкодувати цю шкоду, вважає позицію представника відповідача такою, що не ґрунтується на вимогах чинного законодавства, з наступних підстав:

Правовідносини сторін регулюються статтею 237-1 КЗпП України, за якою відшкодування власником або уповноваженим ним органом працівникові моральної шкоди провадиться тоді, коли порушення його законних прав призвели до моральних страждань, втрати нормальних життєвих зв'язків і вимагають від нього додаткових зусиль для організації свого життя.

Моральна шкода відшкодовується працівникові безпосередньо роботодавцем за таких умов: наявності факту порушення роботодавцем законних прав працівника; у разі

виникнення у працівника моральних страждань, або втрати нормальних життєвих зв'язків, або виникнення необхідності для працівника додаткових зусиль для організації свого життя; за наявності причинного зв'язку між попередніми умовами.

Згідно з роз'ясненнями, даними в п. 13 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» (зі змінами, внесеними постановою Пленуму Верховного Суду України від 25 травня 2001 року), відповідно до ст. 237-1 КЗпП України за наявності порушення прав працівника у сфері трудових відносин, зокрема виконання робіт у небезпечних для життя і здоров'я умовах, яке призвело до його моральних страждань, втрати нормальних життєвих зв'язків чи вимагає від нього додаткових зусиль для організації свого життя, обов'язок відшкодування моральної (немайнової) шкоди покладається на власника або уповноважений ним орган незалежно від форми власності, виду діяльності чи галузевої належності.

Отже, за приписами ст. 237-1 КЗпП України, для відшкодування моральної шкоди серед іншого слід встановити факт порушення законних прав працівника у сфері трудових відносин.

Відповідно до ст. 60 ЦПК України кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог та заперечень, крім випадків, встановлених ст. 61 ЦПК України.

Аналізуючи надані суду докази, суд приходить до висновку, що позивач довів обґрунтованість своїх вимог, а саме - порушення відповідачем його законних прав та вину відповідача в спричиненні йому моральної шкоди.

Згідно ст. 43 Конституції України позивач має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає, або на яку вільно погоджується; має право на належні, безпечні і здорові умови праці.

Сторонами не заперечувалось, що для позивача були створені належні умови праці.

Конституційне право позивача на безпечні і здорові умови праці реалізується через охорону праці, як систему заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини в процесі трудової діяльності.

Судом встановлено, що шахта Комсомолець Донбасу створена для підземного видобутку вугілля, і умови праці під землею незалежно від бажання та можливостей відповідача з об'єктивних причин є небезпечними та шкідливими з часу створення підприємства, про що був обізнаний позивач, який свідомо уклав трудовий договір, тобто, реалізував своє право, передбачене ст. 43 Конституції України.

В такому випадку для реалізації права позивача на належні, безпечні, здорові умови праці обов'язком відповідача є забезпечення відповідності умов праці на робочому місці працівника вимогам нормативних актів про охорону праці, що передбачено ч.1 статті 153 КЗпП України.

Судом установлено, що втрата працездатності позивача настала внаслідок професійного захворювання, спричиненого негативними виробничими факторами під час виконання ним трудових обов'язків. Отже, роботодавець не забезпечив створення нешкідливих та безпечних умов праці для позивача. Суд вважає, що внаслідок незабезпечення відповідачем права позивача на безпечні та нешкідливі умови праці позивачем втрачено здоров'я, чим заподіяна моральна шкода, оскільки внаслідок саме такої бездіяльності посадових осіб шахти позивач отримав захворювання органів дихання, що призвело до моральних страждань, вимагає від нього додаткових зусиль для організації свого життя. Таким чином, вина відповідача в спричиненні шкоди здоров'ю доведена в суді дослідженими письмовими доказами, що спростовує доводи представника відповідача стосовно відсутності вини шахти.

Відповідно до статті 23 Цивільного кодексу України моральна шкода потерпілого від нещасного випадку травми чи отриманого ним хронічного захворювання - полягає, зокрема, у фізичному болю, фізичних та душевних стражданнях, яких він зазнає.

Моральна шкода, заподіяна умовами виробництва, спричиняє порушення особистих немайнових прав людини на охорону здоров'я, на життя, що за Конституцією України є найвищою цінністю держави.

Доводи відповідача про те, що позивачем не надано доказів заподіяння моральної шкоди, а саме, висновку МСЕК про встановлення факту заподіяння моральної шкоди, не ґрунтуються на законі.

Згідно п. 1.1 «Порядку встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків», затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 листопада 1995 року № 212, на медико-соціальні експертні комісії дійсно покладено обов'язки встановлення факту спричинення моральної шкоди.

Однак ст. 237-1 КЗпП України не передбачено надання таких висновків медичних органів як умови відшкодування моральної шкоди, клопотань про призначення такої експертизи сторони не заявляли.

Згідно ст. 57 ЦПК України доказами є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги та заперечення сторін, та інших обставин, які мають значення для справи.

Факт спричинення моральної шкоди позивачу, яка полягає в душевних та фізичних стражданнях, яких він зазнав і зазнає у зв'язку з ушкодженням здоров'я, пов'язаним із виконанням трудових обов'язків, неможливістю його відновлення, обмеженням характеру та умов праці, у судовому засіданні доведений дослідженими письмовими доказами по справі: копією трудової книжки, довідками МСЕК, виписками з історій хвороби.

Доводи відповідача про те, що відшкодування моральної шкоди, заподіяної позивачу внаслідок ушкодження його здоров'я, здійснюється відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», не ґрунтуються на законі, оскільки цим законом в редакції на час виникнення спірних правовідносин не передбачено обов'язок Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України відшкодувати моральну шкоду постраждалому на виробництві.

Зазначене відповідає рішенням Конституційного суду України від 08 жовтня 2008 року у справі про страхові виплати, в пункті 5 якого зазначено, що статтею 237-1 КЗпП України застрахованим громадянам, що потерпіли на виробництві від нещасного випадку, надано право відшкодувати моральну шкоду за рахунок власника або уповноваженого ним органу (роботодавця). Встановлений законодавцем розподіл обов'язків щодо відшкодування моральної шкоди потерпілим на виробництві від нещасного випадку та професійного захворювання не суперечить вимогам статті 22 Конституції України.

При встановленні розміру грошового відшкодування моральної шкоди, завданої позивачу, суд виходить з принципів справедливості та розумності, враховує фактичні обставини справи: тяжкість ушкодження здоров'я, вид та характер захворювань, глибину, характер і тривалість страждань, наявність вимушених змін у його життєвих стосунках, потребу в постійному медикаментозному та періодичному санаторному лікуванні, рекомендації щодо характеру та умов праці, за якими йому не протипоказана легка робота без контакту з пилом, токсичними газами та речовинами, лише в сприятливих метеоумовах, а також вік позивача, час його роботи у відповідача в умовах дії шкідливих факторів виробництва.

З урахуванням конкретних обставин справи, суд вважає, що сума, яку просить стягнути позивач, надмірна, і визначає розмір грошової компенсації за спричинену моральну шкоду в 14000 гривень.

Відповідно до ст. 81 ЦПК України підлягає стягненню з відповідача судовий збір в розмірі 107,30 гривень.

Керуючись ст. ст. 153, 233, 234, 237-1 КЗпП України, ст. ст. 10, 11, 60, 209, 212-215, 218 ЦПК України, суд

ВИРІШИВ:

Позов ОСОБА_1 задовольнити частково.

Стягнути з Публічного акціонерного товариства «ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу» на користь ОСОБА_1 на відшкодування моральної шкоди грошову компенсацію в розмірі 14 000 гривень.

В задоволенні іншої частини вимог відмовити.

Стягнути з Публічного акціонерного товариства «ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу» судовий збір на користь держави в розмірі 107 (сто сім) гривень 30 копійок.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги, якщо апеляційну скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після розгляду апеляційним судом.

Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом 10 днів з дня його проголошення.

Особи, які брали участь у справі, але не були присутні у судовому засіданні під час проголошення судового рішення, можуть подати апеляційну скаргу протягом 10 днів з дня отримання копії цього рішення.

Суддя: Л.І. Артеменко